

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A kormány a színházi trösztök ellen*

Forrás:

A Nép

Bp.

(Hely)

1921. 9. 24

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Osztályozás

Tárgy

492

Hely

Idő

"1921"

Személy

A kormány a színházi trösztök ellen

„Meg kell akasztani a magánszínházak mohó terjeszkedését!” — *n. m.*
Vass kultuszminiszter — Intézményesen biztosítsák az állami felügyeletet
Gróf Ráday belügyminiszter a magánszínházak trösztjéről

— A NÉP tudósítójától —

A Vigszínház mult szombati Falu rossza-kudarca, amely ennek a „műintézet”-nek a nemzeti irányu, magyarszivü művészet terén való teljes tehetetlenségéről tett tanuságot — sokkalta jelentősebb esemény, mint amínonék felületes szem látná. Mert hiszen azon az estén voltaképpen nem „a Vigszínház rendezése” vagy Fedák Sári utcaszéli alakítása buktak meg, hanem igenis elbukott a színházcsináló zsidó tőke határozottsága és sokat hangoztatott „fölnye” a komoly művészetet képviselő Nemzeti Színházzal szemben. Bebizonyosodott, hogy — ime — hiába jön át Amerikából a faji erő istápolására a dolláros Benjamin, csak pénze van, magyar szívet, de csak egy földszagu igaz-szót sem tud azonban adni annak a színésznek, aki nem idevaló vagy aki áthasonult a Benjaminék ábrázatjára. A fejünket sem tudták annyira megzavarni a „hódítók”, hogy a feketét rózsaszínűnek lássuk át, még az átalányban dolgozó kritika is kénytelen volt beismerni a Vigszínház nekimagyarkodásának teljes csődjét.

Szerfelett kíváncsiak voltunk ezektán arra, hogy minő benyomást tett a Nemzeti Színház kétségtelenné lett győzelme a hivatalos körökre s első-sorban a művészetek iránt olyan me-

leg vonzódásu kultuszminiszterünkre, Vass Józsefre. A kegyelmes ur készségesen felelt tudakozódásunkra:

— Csak kishitü emberek hihették, hogy a magánszínházak egyedül művészi készségükkel csak egy pillanatig is fölibe kerekedhetnek Nemzeti Színházunknak. A magyar falu hiteles ábrázolásában meg éppen alig lehet keresetük. Nem is abban van a yeszedelem, hogy a magánszínházak a falut és embe-reit szinpadjukon a maguk számára akarják kisajátítani. Ez ugysem sikerül nekik. A baj az, hogy ezer jortéllal alakítják át fokról-fokra a maguk tetszése szerint a hazai közszellemet és e munkájuknak mind újabb és újabb színházakat foglalnak le.

— Egészen természetes, hogy ez az aggasztó térhódítást a kormányzat nem nézheti és nem is nézi tétlenül. Mintegy két héttel ezelőtt felhívtam a belügyi kormány figyelmét erre a jelenségre és a belügyminiszter úrnál e tekintetben teljes megértésre találtam.

Munkatársunk felhasználta az alkalmat, hogy a kultuszminisztert egyéb érdekes művészeti kérdésekben is megszólaltassa. Kérdéseire ezeket a feleleteket kapta:

— Az előbb mondottakhoz szorosán kapcsolódik az a gondolat, hogy necsak az idegen színházi magánvállalkozás fizikai terjeszkedésének vessünk gátat, hanem állandó ellenőrzés alá vonjuk a magánszínházak műsorát is.

— Régóta foglalkozom azzal a tervvel, hogy a minisztérium mellé társadalmi konzultatív szervet létesítsek, amelyben a legkiválóbb színházi és szinpad-esztétikai szakemberek vennének részt és amely

fokozottabb ellenőrzést volna hivatva létrehozni a magánszínházak felett erkölcsi és nemzeti tekintetben.

— Ez a terv természetesen nem lenne a való élettől elvonatkozott, könyvtudósokból álló testület, hanem olyan testület, amely az élő dráma minden lehetőségének — természetesen az előbb említett morális és nemzeti korlátok között — teljesen tudatában van. A végrehajtó szerv önmagától értődőleg ezekután is a minisztérium lenne.

A Városi Színház eddigi teljesítményeiről és jövédelmességéről a kultuszminiszter a következő nyilatkozatot bocsátotta rendelkezésünkre:

— A Városi Színház eddigi működésével a kultuskormány anynyira meg van elégedve, hogy ugy anyagi, mint erkölcsi eredménye — elárulhatom — várakozáson felül való. Erős a meggyőződése, hogy mi d azokat a célokat el lehet ér-nünk ebben a színházban, amelyek magunk elé tűztünk és különösen a zeneművészet élvezetében már hosszabb ideje korlátozott középosztályt közelebb fogjuk juttatni lelki szükségleteinek kielégítéséhez. El vagyok egyben határozva, hogy azt a színvonalat, amelyet a Városi Színházban megütöttünk, minden körülmények között fenn is tartjuk.

Jászai Mari ünneplése

dolgában a miniszter kérdésünkre kijelentette, hogy a kultuskormány a legnagyobb lélekkel foglalkozik nagy tragikánknak, a magyar nemzet világhírü büszkeségének ötvenesztendő s jubileumával és meg fogja találni a módot, hogy ennek a klasszikus művészegyéniségnek a kormányzat olyan elismerést adjon, aminőt csak adhat.

Az új Nemzeti Színház

felépítésének ügye, ugy látszik, mostában teljesen kilátástalan, mert a mi-

niszter azzal háritotta el részletesebb
kérdősködésünket, hogy *ma, amikor
kenyerünk alig van, nem gondolha-
tunk ilyen nagyszabásu vállalkozás
megvalósítására.*

Vass József kultuszminiszter közlé-
seivel kapcsolatban felkerestük Ráday
Gedeon gróf belügyminisztert és meg-
kérdeztük őt, hogy *mit szándékozik
tenni a magánszínházi trösztök roha-
mos térfoglalásával szemben.* A bel-
ügyminiszter ezt a választ adta:

— Biztosíthatom és megnyugtathatom a közvéleményt arról, hogy a kormány nem megy el egyetlen olyan körülmény mellett sem tétlenül, amely a keresztény és nemzeti Magyarországnak testi vagy szellemi épségét veszélyezteti. Minisztériumom már dolgozik azon a tervezen, amely a magánszínházi trösztvállalkozást illő korlátaira fogja szorítani. Részleteket még nem mondhatok, de ígérem, hogy ez az intézkedés a lehető legközelebbi jövőben meg fog történni.